

SELMEC

Veszélyben Selmec KASSAY F. LÁSZLÓ emh.

Veszélybe került Selmec abban az értelemben, ahogyan a mi szívünkben él; a szellem és a hagyományok értelmében. Kétoldalról fenyegeti veszély. Vagy az örökösök részéről, akik elherdálhatják a rájuk maradt kincseket vagy pedig kívülállóknak részéről, akik lassanként kisajátítani, elbirtokolni igyekeznek azokat. Nekünk szembe kell néznünk mindkét veszéllyel.

A belső veszély ténye sokszor előfordult a múltban, de azt hála az átmentett selmeci szellemnek, mindezeideig sikerült kiküszöbölnünk és rövidesen kivetnünk magunkból. Az ilyenformán felmerülő rothasztó elemek akkor jelentkeztek, mikor a selmecebányai Bányamérnöki és Erdőmérnöki főiskola elzárkózottságából ide került Sopronba. Ekkor jelentek meg aztán körünkben a jampec és a konjunktúralovag. A kettő csaknem ugyanaz. Hogy kik ezek ?

Te is ismered a piros csokornyakendős, kitömött vállú, legújabb lipótvárosi divathoz kínosan alkalmazkodó jampecet, amely az ország mai főiskolás ifjúságában — sajnos — mindgyakrabban előfordul. Hozzánk is elvetődik néha egy-egy de hála Istennek, csak rövid ideig bírja ki. Pökhendi modora, kellemetlen zsargonja utálatot kelt, különösen a firmák körében. Ő az, akinek számára „főlslegesek a kivonulások” — „jobb egy mozi, mint egy közgyűlés”. —

Ezek az urak mindig a balekság körében találtak legtöbb követőre. Főleg azok között, akik örök ellenzékiek, akiknek önérzete amúgy is lázad kissé az „értelmetlen” rendszer ellen. Így alakultak klikkek, amelyek már sokkal jelentősebb bomlasztó hatással voltak. Az ilyen krízis a félév végén szokott a fordulóhoz érkezni, mikor teljes lesz az undor a matematika, ábrázoló, stb. iránt, hiszen ő nem ezt várta... Ekkor aztán vagy itthagya az egyetemet néhány — „savanyú a szőlő” szerű kifejezéssel — és valljuk be, ez az egyedüli hasznos tevékenysége számunkra, — vagy pedig itt marad; ez a körülmény pedig sok

alkalommal okozott már krónikus betegséget körünkben.

Hála Istennek, a selmeci ifjúság mindezeideig megtalálta önmagát és végzett az ilyen betolakodókkal. Létünk csupa harc volt ezek ellen és mondhatjuk, hogy a harcnak minden évben újból meg kell kezdődnie. Volt ugyanis eset, — hála istennek csak volt, — mikor a stréber fogalma testet öltött nálunk is. A stréber...aki hörgő torokkal és vérbenforgó szemekkel védi távoli érvényesülésének képzelte útjait. Ki tanulmányutakon félrevonja a főmérnököt, fülébe súgva annak, csak szóljon, ha egy jó mérnököt akar, mert csak én értek igazában ezekhez a dolgokhoz...

Természetesen kilökjük magunkból az ilyen alakokat, mert ilyen sohasem volt Selmecen és nem szabad, hogy legyen nálunk sem. Pedig Selmecen többen voltak, mint mi vagyunk.

A konjunktúralovagok alakjában feltűnő eme belső veszélyek ellen könnyű a védekezés és a selmeci ifjúság mindig tud majd ellene védekezni, de nehezebben állunk a másik veszéllyel, a külső veszéllyel, amit erős kifejezéssel hagyománytolvajlásnak neveznék.

Le kell szögeznünk, hogy a selmeci hagyományok egyedül minket, a soproni Műgyetem hallgatóit illetnek meg és azokat eltulajdonítani nem engedjük senki részéről, még akkor sem, ha azok oldalági rokonaink!

Szomorú dolog, hogy most kell elsőbbségi jogot bejelentnünk arra, ami tulajdonképpen mindig is a miénk volt, de sajnos, ez a bejelentés szükségessé vált, mert már kezd a helyzet úgy állani, hogy más diákegyesületek mutatják be nekünk a tőlünk átvett diákszokásokat úgy, mint sajátjukat. Tanúja voltam a legkülönbözőbb budapesti és vidéki diákegyesületekben, mikor selmeci dalokat énekeltek, természetesen a főszavak elváltoztatásával és a felületes átvétel miatt hamis szöveggel, vagy dallammal. Ugyancsak átvették a szakestély, szalamander szokását is, csak kissé elferdítve, ami — mondanom sem kell, — csak az illető szokás kárára történt.

A ballagást az egész országban végzik, de kevesen tudják, hogy az selmeci szokás.

Mikor meglepődve szóltam — „Hiszen ezek a mi szokásaink”, — sietve jött a felelet; „Ugyan kérlek, hiszen ez már nálunk pl. 1923-ban is megvolt... Természetesen meggyőzhetek néhányat azzal, hogy nálunk meg már pl. 1868-ban is így (illetve nem egészen így) csináltuk; a tömeg erről sosem vesz tudomást, de ha ez így megy tovább, akkor néhány év múlva az Erdész himnuszt is úgy hallom majd énekelni, mint pl. „tipikus és eredeti textilmérnök-indulót”.

Érdemileg nem is lehet bírálat tárgyává tenni ezeket a „hagyomány-koktélokot”, azt ugyanis közülünk bárki azonnal láthatja, hogy ezek csupán utánzások. Valaki egyszer hallotta a mi szakestélyünket, néhány szót megjegyzett belőle, a többit saját fantáziájával pótolta. Ezzel magyarázható az, hogy pl. az ilyen szakestélyeken a „Praeses”, „Kontrapunct”, stb. idegen nyelvű szavak mellé ősmagyar szavak is bejöttek, az elfelejtett eredeti szó pótlására. A keverék természetesen meglehetősen fanyar lesz.

Ha pedig valaki már odáig jutott, hogy kétségbe vonja ezeknek a hagyományoknak kizárólagosan selmeci voltál annak szolgálhatunk mi majd döntő bizonyítékokkal.

Sajnos, messze vagyunk a tűztől, s ha nem mozgunk egy kicsit, ilyenmódon mindenünk észrevétlenül elvész. Pedig az, aki átélt már igazi selmeci szakestélyt és amolyanfajta „koktélszakestélyt”, azonnal észre-veszi, hogy eredeti ízzel és zamattal csak az eredeti selmeci szokások bírnak, s minden máshová félig-meddig átültetett ilyen dolog csak torz kísérletként hat ezzel szembeállítva.

Hogyha ezekre a szokás-átvevő törekvésekre gondolok, eszembe jut az a sokszor hallott felfogás, hogy a modern idők szelleme és nemtörődömsége el fogja hanyagolni a hagyományok fenntartását. Hogy mennyire nem igaz ez a felfogás, azt éppen a fenti jelek mutatják. A modern egyetemi polgár egyenesen kívánja az ilyen régifajta, kissé misztikus és bizarr szokások gyakorlását és azonnal magáévá teszi azokat, ha valahol máshol látja. Annál inkább meg kell becsülnie a már birtokában levő szokásokat egy olyan egyesületnek, amely legrégebb, legeredetibb kincseket mondhatja magáénak, a selmecebányai Bányászati és Erdészeti Akadémia soproni utódjának. Én meg vagyok győződve arról, hogy mi rendelkezünk annyi erővel, amivel meg tudjuk védeni az, ami a mienk, mindenkivel szemben!

(Bástyánk, A Bánya-, Kohó- és Erdőmérnök-hallgatók Ifjúsági Kör havi folyóirata (1942/I.)

A szerző a Kör tisztikarának és választmányának is tagja volt.

Az eredeti anyagot a Kőhattyú szerkesztősége digitalizálta.)